

ВИЯВЛЕННЯ І АНАЛІЗ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ ТА НЕУЗГОДЖЕНОСТЕЙ МІЖ ЦИВІЛЬНИМ ТА ГОСПОДАРСЬКИМ КОДЕКСАМИ УКРАЇНИ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВОРУ ПОСТАВКИ

Доп. – асист. Яцина О.М.

16 січня 2003 року Верховною Радою України прийнято Цивільний кодекс України, який набрав чинності з 1 січня 2004 року. Крім цього, в цей же день також прийнято Господарський кодекс України, який теж вступив в дію 1 січня 2004 року.

Як виявилось, вищевказані кодекси регулюють такий вид Договору як поставка. Тому, виходячи з цього, метою цієї статті є дослідження норм Цивільного та Господарського кодексів та виявлення між ними неузгодженостей щодо регулювання Договору поставки.

Правове регулювання Договору поставки передбачене Параграфом 3 Глави 54 Підрозділу I Розділу III Цивільного кодексу України та Параграфом 1 Глави 30 Розділу VI Господарського кодексу України.

Відповідно до ст. 712 Цивільного кодексу України, за договором поставки продавець (постачальник), який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується передати у встановлений строк (строки) товар у власність покупця для використання його у підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням, а покупець зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму. До договору поставки застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено договором, законом або не впливає з характеру відносин сторін. Законом можуть бути передбачені особливості регулювання укладення та виконання договорів поставки, у тому числі договору поставки товару для державних потреб.

Згідно ст. 264 Господарського кодексу України, матеріально-технічне постачання та збут продукції виробничо-технічного призначення і виробів народного споживання як власного

виробництва, так і придбаних у інших суб'єктів господарювання, здійснюються суб'єктами господарювання шляхом поставки, а у випадках, передбачених господарським кодексом, також на основі договорів купівлі-продажу. Законодавством можуть бути передбачені особливості поставки окремих видів продукції виробничо-технічного призначення або виробів народного споживання, а також особливий порядок здійснення поставки продукції для пріоритетних державних потреб. Основні вимоги щодо укладення та виконання договорів поставки встановлюються господарським кодексом, іншими законодавчими актами. Крім цього, статтею 265 Господарського кодексу України передбачено, що за договором поставки одна сторона - постачальник зобов'язується передати (поставити) у зумовлені строки (строк) другій стороні - покупцеві товар (товари), а покупець зобов'язується прийняти вказаний товар (товари) і сплатити за нього певну грошову суму. Договір поставки укладається на розсуд сторін або відповідно до державного замовлення. Сторонами договору поставки можуть бути:

1) господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до Господарського кодексу України, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;

2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Умови договорів поставки повинні викладатися сторонами відповідно до вимог Міжнародних правил щодо тлумачення термінів "Інкотермс". Реалізація суб'єктами господарювання товарів негосподарюючим суб'єктам здійснюється за правилами про договори купівлі-продажу. До відносин поставки, не врегульованих господарським кодексом, застосовуються відповідні положення Цивільного кодексу України про договір купівлі-продажу.

Таким чином, аналізуючи вищевказані норми статей, слід зробити висновок, що ст. 712 Цивільного кодексу України досить невелика, а тому суперечності між кодексами існують в частині визначення договору поставки та сфери його застосування.

Визначення договору поставки за ст. 264 Господарського кодексу України майже нічим не відрізняється від визначення договору купівлі-продажу. Щоб зрозуміти особливості договору поставки за господарським кодексом необхідно додатково дивитися ст. 264 вказаного кодексу. Лише з її змісту можна зрозуміти, що укладення договору поставки є обов'язковим для матеріально-технічного постачання та збуту продукції виробничо-технічного призначення і виробів народного споживання як власного виробництва, так і придбаних у інших суб'єктів господарювання. Натомість договір купівлі-продажу застосовується у випадках, передбачених господарським кодексом (чомуś не іншими законами).

Визначення договору поставки у ст. 712 Цивільного кодексу України видається більш вдалим, оскільки чітко відрізняє цей договір від договору купівлі – продажу. При цьому немає потреби звертатися до інших статей. В самому визначенні йдеться, що договір поставки укладається продавцем-суб'єктом підприємницької діяльності, а продавець придбаває товар не для використання його у підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням.

З огляду на це, визначення договору поставки є більш точним і оптимальним у Цивільному кодексі України.

Більш детального дослідження потребує суб'єктний склад сторін договору поставки.

За змістом Господарського кодексу України такими сторонами є суб'єкти господарювання.

За змістом Цивільного кодексу України такими сторонами є суб'єкти підприємництва (що є більш вужчим поняттям, ніж суб'єкти господарювання)

Таким чином, доцільніше поширити застосування договорів поставки на суб'єкти господарювання, а не лише на суб'єкти підприємництва.

До того ж, слід звернути увагу на те що, обов'язкове застосування Міжнародних правил щодо тлумачення термінів "Інкотермс" у всіх внутрішніх договорах поставки (ч. 4 ст. 265 Господарського кодексу України) є не завжди доречним. Самі терміни про писані для зовнішньоекономічних договорів (контрактів). І хоча в преамбулі до Інкотермс – 2000 і передбачено можливість їх застосування до внутрішніх договорів: «...Однак на практиці Інкотермс час від часу також включаються у договори купівлі-продажу товарів виключно в межах внутрішніх ринків...», - однак, вказується, що таке застосування не є характерним для них. Тому, виходячи з вищевикладеного доцільніше було б зробити норму про застосування Міжнародних правил щодо тлумачення термінів "Інкотермс" рекомендаційною.

До того ж, аналізуючи перелічені статті Цивільного та Господарського кодексів України, впливає необхідність щодо більш чіткого визначення випадків застосування договору купівлі-продажу, який у багатьох випадках не виправдано витіснений з господарського обігу договором поставки.

Отже, на підставі вищевикладеного, слід зробити висновок, що норми про договір поставки доцільно об'єднати в одному нормативно-правовому акті, наприклад Цивільному кодексі, виходячи з того, що в Господарському кодексі не містяться норми, які б не підпадали під предмет регулювання Цивільного кодексу України. (ч. 1 ст. 1). За основу доцільно взяти визначення договору поставки з Цивільного кодексу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р.// zakon.rada.gov.ua
2. Господарський кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р. // zakon.rada.gov.ua

3. ІНКОТЕРМС. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року). Видання МТП N 560. Введені в дію з 01.01.2000 р. // "Урядовий кур'єр", № 63, 3 квітня 2002 р.

ОСОБЛИВОСТІ СТАДІЇ ПІДГОТОВКИ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ В СУЧАСНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Доп. – фах.І кат. Сергієнко А.

У зв'язку з розвитком змагальних і диспозитивних засад, у цивільному процесі набула більшого значення така стадія, як підготовка справи до судового розгляду.

Особливість цієї стадії полягає в тому, що саме в ній закладаються основи для швидкого і правильного розгляду та вирішення справ, а їх недооцінка, помилки та прорахунки суддів при підготовці справ до судового розгляду з самого початку дають невірний напрямок всьому судовому розгляду, спричиняють численні порушення строків розгляду справи і часто є причинами скасування судових рішень.

Актуальність теми: У процесі реформування судової системи України одним з пріоритетних напрямків удосконалення цивільного судочинства стало підвищення якості процесуально – правової регламентації підготовки цивільних справ до судового розгляду, оскільки на цій стадії цивільного процесу закладаються основи для повного і своєчасного розгляду та вирішення цивільних справ.

Мета статті: дослідити особливості правових засад процесуальної діяльності суду, аналіз недоліків правового регулювання підготовки цивільних справ до судового розгляду за цивільним процесуальним законодавством України.

З огляду на поставлену мету вирішувались такі завдання:
- з'ясувати процесуальні особливості та недоліки підготовки справи до судового розгляду;